

Fritidshemmet Humlan arbetsplan

2026-2027

Dnr: ÅLR2023/3526

Datum: 26.4.2023

Utbildnings- och kulturavdelningen

Innehåll

Förord	2
Inledning	2
1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund	2
1.1 Målsättningar för verksamhetsåret	3
2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster	4
2.1 Barnantal och avdelningar	4
2.2 Ledning och personal	4
2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider	5
3 Jämlikhet och jämställdhet	5
4 Hållbar utveckling	6
5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande	6
6 Välbefinnande	6
7 Leken	7
8 Arbetssätt	8
9 Lärmiljö	8
10 Omsorg, kost och vila	8
10.1 Omsorg	9
10.2 Kost	9
10.3 Vila	10
11 Arbetet med förverkligande av arbetsområden för fritidshemsverksamheten	10
12 Fritidshemsverksamheten för barn med behov av stöd för lärande och skolgång	12
13 Samarbete med vårdnadshavare	12
14 Rutiner för övergångar och samarbete	13
15 Arbetet med utvärdering av verksamheten	13
16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning	14

Förord

Anvisningen för uppgörandet av arbetsplan har valts att göras som en ifyllnadsbar mall. Meningen är att varje enhet fyller i mallens rutor i enlighet med hur verksamhetens ser ut på enheten. Det går även att ändra layout, ändra och radera i texterna utanför rutorna men man bör vara aktsam att inte någon väsentlig information faller bort om man omformar mallen.

Inledning

I enlighet 2 § del II i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola varje gruppfamiljedaghem, daghem och fritidshem upp en arbetsplan som beskriver hur verksamheten ska genomföras. I arbetsplanen ska beskrivas hur verksamheten genomför barnomsorgens målsättning och enhetens ska precisera och tydliggöra de metoder enheten använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen och läroplanen. Daghemsföreståndaren ansvarar över att arbetsplanen sammanställs i samråd med personalen. Vårdnadshavarna ska informeras om innehållet i arbetsplanen. Arbetsplanen ska godkännas av kommunen och sändas till Landskapsregeringen för kännedom i samband med att verksamhetsåret inleds.

Arbetsplanen ska fungera som ett komplement till läroplanen för att tydliggöra och konkretisera hur enheten arbetar och vilka rutiner som finns gällande de övergripande områdena. Arbetsplanen är ett sätt för enheten att förtydliga det arbetet som görs utåt gentemot dem som kanske inte tar/tagit del av läroplanen för barnomsorgen. Med tanke på detta är mallen för arbetsplan *utarbetad med utdrag ur läroplanen vid varje kapitel*.

Det viktiga i arbetsplanen är dock att på ett konkret sätt beskriva HUR man på enheten arbetar inom de olika områden som beskrivs så att läsaren får en uppfattning om hur verksamheten bedrivs.

I de fall där fritidshemsverksamheten är integrerad i daghemsverksamheten kan man överföra text i gemensamma delar, så att texten delvis är den samma i de båda arbetsplanerna.

1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund

Barnomsorgen bygger på uppfattningen om barndomens egenvärde. Varje barn är unikt och värdefullt precis så som det är. Alla barn har rätt att bli hörda, sedda, tagna i beaktande och förstådda som individer och som medlemmar i sin grupp. Barnets bästa ska komma i första hand, att barnet har rätt att må bra, få omvårdnad och skydd, att barnets åsikter ska beaktas samt att barnet ska behandlas likvärdigt och att barnet inte får diskrimineras. Verksamheten ska vara inkluderande och ordnas i samarbete med vårdnadshavarna.

Det ligger i varje personals uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i verksamheten förverkligas. Alla som arbetar i verksamheten behöver reflektera över sin egen del som påverkare och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för barnomsorgen på Åland.

På Fritidshemmet Humlan främjar vi till en trygg, säker och hälsosam miljö. Vi ser till att barnen känner sig välkomna till fritidshemmet och ger dem omvårdnad, trygghet och beaktar deras åsikter. Vi eftersträvar en trygg miljö där barnen känner sig trygga, litat på oss vuxna och vågar uttrycka sig. I det dagliga arbetet är värdegrunden ständigt aktuell.

- Vi har tydliga ramar och regler för fritidshemmets verksamhet och tar tag i de utmaningar som kommer fram. Genom att vi samarbetar med skolan och hemmet så stöder vi och kompletterar varandra och kan på så sätt skapa en gemenskap.
- Vi lyfter fram barnets styrkor och positiva sidor och vi lär oss att se och acceptera varandras likheter och olikheter. Alla har rätt att uttrycka sin åsikt och även tycka olika. Vi visar respekt mot varandra och månar även om våra tillhörigheter och vår natur.
- Vi erbjuder barnen en meningsfull och utvecklande fritid som utgår från barnets behov och intresse. Vi lär dem visa hänsyn, omtanke, ansvar och samarbete.
- Vi samtalar dagligen med barnen, strävar till att de blir sedda och hörda. Vi gör gemensamma saker, men månar även om att ge lugn och egen tid. Vi visar respekt och artighet genom att fråga och svara. Vi berömmar och om det behövs gör vi om och gör rätt.

Fritidshemsverksamheten är lagstadgad enbart under skolårets dagar. Det betyder att den verksamhet som erbjuds under lov dagar inte följer samma pedagogiska upplägg eller fritidshemmets arbetsplan. Under skolloven erbjuds omsorg och lekmöjligheter för de skolelever som har behov och rätt till det. Verksamheten kan bedrivas så väl i fritidshemmets lokaler som på ett av kommunens daghem.

1.1 Målsättningar för verksamhetsåret

Alla enheter ska inför varje nytt verksamhetsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i enhetens hela verksamhet under läsåret. Enhetens specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i enhetens interna utvärdering (t.ex. att utveckla det språkutvecklande arbetssättet för att främja barnens språkutveckling) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra (Åland 100, fokusområden inom implementeringen av läroplanen) verksamheten.

Läsåret 2026-2027 kommer åter igen vara utmanande med lika stor barngrupp som föregående år. Lokalerna är alldeles för små utifrån antalet inskrivna barn. Fokus på verksamheten kommer att vara att främja välmående och positiva upplevelser utifrån de förutsättningar som ges. Fritidshemmet kommer även detta läsår fortsätta arbeta med extra fokus på språkutveckling och lust till läsande. Vi kommer bl.a. att samarbeta med biblioteket genom att gå dit en gång i veckan. Det blir som en fortsättning på Läsa Äger projektet. Läsa Äger hoppas vi att kan få en fortsättning sommaren 2027, då det var en lyckad satsning.

Även fokus på välmående och rörelseglydje kommer att vara i fokus. Vår målsättning är att vi går på utflykter i mindre grupper och använder oss av gymnastiksalen. Starka barn kommer att fortsätta på tisdagar med kommunens fritidsledare.

2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster

2.1 Barnantal och avdelningar

Höstterminen 2026 har Humlan 70 inskrivna barn fördelat på årskurs 1, 2, 3 och 5

2.2 Ledning och personal

Rektor	Susanne Hellström
Biträdande rektor	Pernilla Blomqvist
Vik. Föreståndare fritidshem	Anton Björkén
Barnskötare	Savanna Vildros
Barnskötare	Lukas Palén
Barnskötare	Sandra Liewendahl
Barnskötare	Kevin Wikström
Barnskötare	Kevin Kalman

Dagliga verksamheten:

Öppettider: 7.00-17.00 (till 17.30 vid överenskommelse, bokas en vecka i förväg)

Frukost äter vi kl. 8.00 på Humlan och mellanmålet serveras i skolans matsal kl. 14.00

- Höstterminen: 19.8-22.12 2026
- Höstlov: 14-16.10 2026 (Humlan har öppet)
- Jullov: 23.12 2025-6.1 2027 (Humlan har öppet, ej julafton och röda dagar)
- Sportlov 22-26.2 2027 (Humlan har öppet)
- Lov Skärtorsdagen 25.3 2027 (Humlan har öppet)
- Lov i samband med Kristihimmelfärd 7.5 2027 (Humlan har öppet)
- Sommarfritidsverksamhet 9-30.6 2026 (stängt 9.6 och midsommarafton)
- Sommarstängt 1-31.7 2027
- Planeringsdagar för personalen måndag 4.1 2027 och måndag 2.8 2027 fritidshemmet stängt.
- Sommarfritidsverksamhet innan skolstart 3-16.8 2027

2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider

3 Jämlikhet och jämställdhet

Inom barnomsorgen ska personalen aktivt arbeta för att möjliggöra delaktighet för alla på lika villkor och alla barn ska ha en möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnomsorgen ska främja förståelse för andra människor och stödja utvecklingen av empatisk förmåga. Barnet ska ges möjligheter att utveckla sina färdigheter och göra sina val oberoende av förväntningar baserade till exempel på kön, ursprung, kulturell bakgrund eller andra orsaker som gäller barnet som person. Personalen ska skapa en atmosfär som värderar mångfald och förhålla sig professionellt, öppet och respektfullt också till mångfalden av familjer och familjers olika språk, kulturer, åskådningar och religioner, traditioner samt syn på fostran. Detta ger också goda förutsättningar för ett bra samarbete kring barnets vårdnadshavare.

Skyldighet att främja jämställdhet och förebygga diskriminering på grund av könsidentitet eller könsuttryck stadgas sedan tidigare i jämställdhetslagen (FFS 1986/609) som tillämpas på Åland genom landskapslag (1989:27) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män. Från 1.6.2023 omfattas även barnomsorgen. Den 1.1.2023 har landskapslag (2022:43) om tillämpning av diskrimineringslagen trätt i kraft på Åland. Generellt gäller att planmässigt arbete för att främja likabehandling och jämställdhet ska göras i relation till situationen och behoven på varje enskilt verksamhetsställe. Vidare ska barnen/eleverna och deras vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörda kring de främjande åtgärder som föreslås vidtas. Det är utbildningsanordnaren som ska se till att varje läroanstalt eller verksamhetsställe har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Detsamma gäller plan för jämställdhetsfrämjande åtgärder.

Planerna för likabehandling och främjande av jämställdhet kan upprättas separat, tillsammans, eller införlivas i någon annan plan som finns vid läroanstalten eller verksamhetsstället. För jämställdhetsplaner gäller att de ska göras upp årligen eller högst tre år i sänder. För likabehandlingsplaner stipuleras i inga formella tidsangivelser i lag, men eftersom planerna är att betrakta som verktyg i arbetet att främja jämställdhet och likabehandling är det rimligt att de följer liknande cykler. Arbetet med planerna ska på påbörjas inom 1.6.2023.

Alla barn har samma rättigheter och möjligheter. Personalen skapar en trygg miljö där verksamheten genomsyras av att alla behandlas lika oavsett kön, ursprung eller andra orsaker.

Personalen är förebilder för hur vi bemöter barnen på ett jämlikt sätt.

Genom att vi har samtal och diskussioner med barnen hjälper vi dem att ta del av sina rättigheter och skyldigheter. Vi betonar vikten av att få tycka olika och att man får vara sig själv. Personalen beaktar de frågor som barnen ställer och besvarar dem på ett bra och pedagogiskt sätt.

4 Hållbar utveckling

Barnomsorgen ska bidra till att bygga upp barnets positiva framtidstro och fästa uppmärksamhet vid vikten av en hållbar livsstil. Hållbarhet ska utifrån barnets utvecklingsnivå genomsyra hela barnomsorgens verksamhet. Barnet ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur olika val som människor gör bidrar till eller hindrar en hållbar utveckling så att personalen vägleder barnet att tillägna sig hälsosamma och hållbara levnadsvanor.

Fritidshemmet arbetar för att barnen ska få kunskap i sitt förhållningssätt till miljö, klimat, sig själv och andra människor. Mycket av det sker genom det dagliga samtalet.

Vi strävar till att barnen känner sig delaktiga i gemenskapen och att de får en positiv framtidstro till en hållbar livsstil. På fritidshemmet sorterar vi sopor, barnen får även vara delaktiga i det arbetet.

5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande

Varje barn har rätt till delaktighet och inflytande och barnet i barnomsorgen ska ges möjlighet att påverka verksamhetsinnehållet utifrån sin mognadsgrad. Barnet ska få lära sig om sina rättigheter och ska ha en möjlighet att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnets åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla. Verksamheten inom barnomsorgen ska lägga grunden för förståelse av demokratibegreppet och förbereda barnet för delaktighet och ansvar och för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle.

Detta förutsätter att man medvetet utvecklar arbetssätt och strukturer som främjar delaktighet.

- Fritidshemmet strävar efter att strukturen i verksamheten främjar barnens delaktighet i verksamheten
- Vi har gemensamma samlingar där möjlighet till delaktighet ges
- Barnen får vara med och önska aktiviteter, pyssel och får komma med åsikter och förslag
- Verksamheten bygger på barnens intressen och de får vara med att bidra till den
- Då det är många viljor kan man ibland få rösta om något och bl.a. på det sättet kommer demokrati in i verksamheten.

6 Välbefinnande

I all barnomsorg ska barnets behov av lek, trygga människorelationer samt positiva erfarenheter som stärker självkänslan tillgodose. Verksamheten i barnomsorgen ska fokusera

på att stärka det positiva, ta tillvara barnets styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. På detta sätt stöds och utvecklas den psykiska hälsan och välbefinnandet hos både barn och vuxna i verksamheten. Att i verksamheten skapa strukturer som uppmuntrar till mod, mångfald och nytänkande skapar barn och vuxna som är trygga i sig själva och mår bra.

Personalen strävar ständigt till att öka barnens välbefinnande och tänker lösningsfokuserat på arbetssättet.

Genom kontinuerliga personalmöten ges personalen bra förutsättningar till att tillsammans skapa ett tryggt arbetslag/team. Det bidrar till kontinuitet och trygghet både i personal- och barngruppen.

Fritidshemmets utmaning är att få till dessa möten. Personalen arbetar för att ge barnen så bra förutsättningar som möjligt utifrån de arbetsvillkor som ges.

Barnomsorgens ska fokusera på att mångsidigt stärka psykologiskt välbefinnande och resiliens hos både barn och personal. Att stärka resiliens sker bland annat genom ett systematiskt arbete med att stärka relationskompetens och de socioemotionella färdigheterna.

7 Leken

Leken är av stor betydelse i fritidshemsverksamheten. Det finns flera typer av lekar, bland annat parallelllekar, rollekar, regellekar och konstruktionslekar som alla har samband med barnets ålder och utvecklingssteg. Barnet i fritidshemmet är äldre än barn i övrig barnomsorg och kan därför befinna sig i lite olika utvecklingssteg jämfört med de yngre barnen inom barnomsorgen. Barnet inom fritidshemsverksamheten står ofta inför utmaningen att behärska regellekar. Att behärska exempelvis regellekar handlar också om en social utmaning för barnet och de sociala kompetenserna är väsentliga i regellekar. Barnet leker dock för att leka, inte för att lära, även om ett lärande sker genom leken. Genom leken har ändå barnet möjlighet att skapa de grundläggande förutsättningarna för att bli en kompetent och aktiv deltagare i samhället.

En mycket viktig del i verksamheten är den fria leken, där barnen själva får skapa sin lek. Även styrda lekar och aktiviteter förekommer och personalen strävar till att alla barn provar på aktiviteterna.

- Lekmiljön bör vara trygg och anpassad utifrån behov. Barnens ska ges tid att hinna leka och de ska känna sig trygga i att personalen finns där för deras skull.
- Personalen stöder och uppmuntrar barnen till lek på olika sätt, både lek med och utan personalens ledning. Barnen ska känna sig trygga i sin lek.
- Personalen finns där barnen är och är ett stöd när behov finns.

8 Arbetssätt

Fritidshemmet präglas av ett barncentrerat arbetssätt och fria arbetsformer. Verksamheten inom fritidshemmet handlar också om att leda barnets uppmärksamhet mot en utveckling inom de arbetsområden som fritidshemmet ska arbeta inom och skapa aktiviteter och förutsättningar för detta lärande. I fritidshemmets verksamhet sker lärande genom barnets egen verksamhet och genom social gemenskap där barnet själv deltar i och spelar en aktiv roll.

Genom att på fritidshemmet erbjuda barnen en meningsfull fritid där fritidshemmet främjar en allsidig fysisk, emotionell, kognitiv och social utveckling så stärker vi dem i sitt lärande.

- Personalen hjälper och stödjer barnen i den fria och styrda leken
- Personalen diskuterar och reflekterar tillsammans med barnen.
- Personalen uppmuntrar till olika aktiviteter
- Att hjälpa och uppmuntra varandra ska genomsyras i verksamheten

9 Lärmiljö

I begreppet lärmiljö innefattas lokaler, platser, gemenskaper och personer, metoder, redskap och tillbehör som stödjer barnens utveckling, lärande och kommunikation. Lärmiljöerna ska utvecklas så att de mål som fastställs för barnomsorgen kan uppnås och så att de stödjer barnens sunda självkänsla och utvecklingen av sociala färdigheter och förmågan att lära sig. Barnets tankar, idéer, egna erfarenheter, kunskaper, intresse, förslag och individuella behov ska beaktas, tas tillvara och synliggöras i lärmiljöerna.

Miljön på fritidshemmet ska vara inbjudande och skapa inspiration till lek, aktivitet och vila. Barnen ska erbjudas möjligheter att prova på olika aktiviteter.

Personalen stödjer och uppmuntrar barnen att hitta sina styrkor och att utveckla sitt kunnande. Vi utgår efter barnens intressen, behov och önskemål.

Barnen ska känna sig trygga och ges möjlighet att utveckla sig själva.

Det sociala samspelet och vardagskompetensen bidrar till att barnet utvecklas i sin lärandeprocess.

10 Omsorg, kost och vila

Barnomsorgen ska främja allsidig fysisk, emotionell, social och kognitiv utveckling. Förutom den pedagogiska verksamheten är det därför också viktigt att se till barnets behov av tid för

återhämtning och vila, trygga relationer, att stärka barnets möjligheter till att tillägna sig en positiv hållbar inställning till mat och goda matvanor.

10.1 Omsorg

Verksamheten i barnomsorgen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Omsorg innebär att tillgodose barnets fysiska grundbehov, men också den emotionella omsorgen om barnet. Vardagsrutiner som innefattar barnets grundbehov och andra dagligen återkommande situationer, till exempel måltider, att klä på och av sig, vila och att sköta sin hygien, är en viktig del av barnets dag. För den emotionella omsorgen och för barnets utveckling är samspelet mellan barn och personal viktigt. Ömsesidiga och respektfulla relationer och närhet utgör grunden för god omsorg. Barn mår bra av att knyta kontakter med andra människor och har ett behov av både trygga vuxna relationer och relationer med jämnåriga.

- Personalen arbetar med att skapa ömsesidiga och trygga relationer genom omsorg, trygghet och värme. Vi lyssnar på och respekterar varandra.
- Personalen ser alla vardagsrutiner som lärandesituationer. Vi hjälper, uppmuntrar och vägleder barnen att bli självständiga individer, tex vid måltider, påklädnad, konfliktlösning, leksituationer samt att hitta en balans mellan aktivitet och vila
- Genom att se vardagsrutiner som ett lärande och barnen som kompetenta individer stärker personalen dem i deras trygghet och självkänsla

10.2 Kost

Barn i barnomsorgen ska erbjudas en hälsosam och lämplig kost som fyller barnets näringsbehov. De gemensamma måltiderna fungerar som en social och pedagogisk situation för barngruppen där barnen bland annat lär sig gott bordsskick och att ta hänsyn till varandra.

Frukost serveras på fritidshemmet

- Frukosten ska vara en lugn stund med trevlig samvaro

Mellanmål serveras i skolans matsal, kökspersonalen tillreder den

Under lovverksamhet serveras även lunch som tillreds av kökspersonal

- Under måltiderna ska det ges utrymme till matro och social samvaro

10.3 Vila

Barn har rätt till lek, vila och fritid. Balansen mellan aktiviteter och vila återhämtning är viktigt inom barnsomsorgens verksamhet. Det är också viktigt att tänka på att många barn, också lite äldre barn, kan bli trötta och uppleva en ökad stress under eftermiddagarna, vilket man behöver beakta då dagens planeras för balans mellan aktivitet och vila.

Verksamhetens utmaning är lokalerna som inte är anpassade efter stora grupper. Fritidshemmet eftersträvar möjlighet till vila utifrån de förutsättningar som finns.

Vila och återhämtning kan vara i olika former beroende på barnets behov.

11 Arbetet med förverkligande av arbetsområden för fritidshemsverksamheten

I fritidshemmets verksamhet sker lärande genom barnets egen verksamhet och genom social gemenskap där barnet själv deltar i och spelar en aktiv roll. Fritidshemmet ska skapa en sådan verksamhet där det finns goda förutsättningar för barnen att vara verksamma och själva skapa kontakt med kamrater, välja ut och konstruera aktiviteter och handlingar. Barn skaffar sig kunskap och färdigheter genom att själva vara aktiva på egen hand och tillsammans med andra.

Verksamheten inom fritidshemmet ska planeras utifrån grundläggande principer och arbetsområden. De presenteras nedan.

Fritidshemmets grundläggande principer innebär att verksamheten ska:

- främja barnets delaktighet i beslut som rör verksamheten
- främja jämställdhet och jämlikhet
- stöda barnet i utvecklingen av självständighet och att kunna ta vara på sig själv
- stöda barnets sociala, känslomässiga och etiska utveckling
- erbjuda barnet en mångsidig och stimulerande miljö
- ge barnet möjlighet till vila och återhämtning

Fritidshemsverksamhetens arbetsområden med verksamhetsmål är:

- Språk, kommunikation och sociala färdigheter
- Skapande, kreativitet och aktivitet

- Gemenskap samhälle och natur

Genom att personalen stöder och uppmuntrar barnet i de vardagliga och spontana aktiviteterna ges utrymme för barnet att utveckla sitt språk, sitt sätt att kommunicera och de sociala färdigheterna.

Barnen på fritidshemmet ges möjlighet att använda sin kreativitet utifrån egna idéer och även genom styrda aktiviteter. Det gäller både vid lek ute/inne och vid skapande verksamhet.

Fritidshemmet ger barnen verktyg för att skapa en gemenskap och ett intresse för sitt samhälle och miljön runtomkring. Mycket sker genom gemensamma samlingar, dagligt samtal, vistelse i närmiljön och diskussion vid aktuella samhällsfrågor.

12 Fritidshemsverksamheten för barn med behov av stöd för lärande och skolgång

Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Det allmänpedagogiska stödet är en del av barnomsorgens dagliga arbete och riktar sig till alla barn som tillfälligt behöver stöd för sin allsidiga utveckling. Varje elev i grundskolan har rätt till handledning och stöd enligt behov för sitt lärande och sin skolgång. Barn som deltar i fritidshemmets verksamhet är läropliktiga och därför utreds det specialpedagogiska och mångprofessionella stödet inom ramen för grundskolans verksamhet. Då barnets stöd utreds och planeras inom ramen för grundskolans verksamhet behöver hänsyn tas till att det kan finnas behov av stödåtgärder också för barnet i fritidshemmets verksamhet. Det är dock viktigt att tänka på att barnets stödbehov kan märkas också enbart inom fritidshemsverksamheten och att personalen inom fritidshemmet också kan märka ett barns stödbehov och även initiera att det utreds.

Stödet behöver samordnas mellan grundskola och fritidshem för att stödet ska skapa en sammanhängande helhet under barnets dag och rutinerna för detta beskrivs i barnhälsoplanen. Det är daghems- eller skolföreståndaren eller rektor som ansvarar över att samordning sker.

Då fritidshemmet ligger i anslutning till skolan blir den dagliga kontakten med skolan naturlig. All personal på fritidshemmet arbetar även i skolan.

- Samarbete skola och fritidshem finns genom gemensamma möten och överföringar
- Kontakten med hemmet är en viktig del i samarbetet för att stödja barnen

13 Samarbete med vårdnadshavare

Barnomsorgen ska främja olika former av samarbete för att gynna barnets utveckling, lärande och delaktighet. Barnomsorgens verksamhet bedrivs i nära samverkan med hemmet och barnomsorgen ska skapa förtroendefulla relationer med vårdnadshavare som bär huvudansvaret för barnets fostran, lärande och utveckling.

För att kunna uppfylla sin fostrande uppgift måste vårdnadshavarna få information om hur deras barns lärande och utveckling fortskrider. Vårdnadshavarna ska informeras om centrala frågor som gäller verksamheten, till exempel läroplan, arbetsplan och olika evenemang.

Samarbetet med vårdnadshavare förutsätter också vårdnadshavares engagemang i barnets tid i barnomsorgen genom exempelvis att ta del av information från enheten, delta i möten och i

sin tur delge personalen viktig information, för att barnets tid i barnomsorgen blir så bra som möjligt.

- Innan start på fritidshemmet skickas information om verksamheten ut till vårdnadshavare och det hålls föräldramöte tillsammans med skolan.
- Information om verksamheten sker genom Päikky, Wilma och på väggen i hallen.
- Den dagliga kontakten vid lämning/hämtning ger utrymme till samtal
- Vårdnadshavare kan alltid kontakta fritidshemmet och vid behov kan möten ordnas

14 Rutiner för övergångar och samarbete

En smidig övergång mellan verksamheter och aktiviteter främjar barnens känsla av trygghet och välbefinnande samt deras förutsättningar för tillväxt och för att lära sig. Det är viktigt att personalen lyssnar, är lyhörd, öppen och ärlig i kommunikationen med vårdnadshavarna för att skapa goda förutsättningar för trygga övergångar för barnet. I kommunens plan för övergång från barnomsorg till grundskola beskrivs hur fritidshemmet beaktas då övergång från barnomsorg till grundskola sker. (Se ÅLR 2023/2578)

- Då fritidshemmet ligger i anslutning till skolan blir den dagliga kontakten med skolan naturlig. All personal på fritidshemmet arbetar även i skolan.
- Extra mycket arbete görs i början av årskurs 1 för att ge barnen en trygg och bra start. Personalen följer i början med till skolan och hämtar dem därifrån. Efter hand får de börja komma själva till fritidshemmet.
- Personal möter upp barnen i hallen. Barnen lär sig från början att alltid komma och säga hej när de kommer och hej då när de går hem

15 Arbetet med utvärdering av verksamheten

Ett bra kvalitetsarbete bygger på att barnomsorgen planerar, följer upp och utvärderar sitt eget arbete, tar tillvara resultaten och omsätter dem i olika åtgärder för att utveckla verksamheten. Det är kommunens ansvar att se till att enheten har förutsättningar att göra detta. Genom utvärdering kan enheten fånga upp vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Det är viktigt att alla parter, barnen, vårdnadshavarna, ledningen och personalen, utvärderar verksamheten.

Inom barnomsorgen bör man kontinuerligt utvärdera hur läroplanen har förverkligats i verksamheten. Utvärderingen kan fokusera på bland annat personalens kommunikation med barnen, stämningen i gruppen, pedagogiska arbetssätt, verksamhetens innehåll, samarbetet med hemmen, barnhälsan, personalresurserna, utrymmena eller lärmiljöerna. I ett daghem ansvarar daghemsföreståndaren för att möjliggöra och följa upp utvärderingen medan det i ett

fritidshem ansvaras över av rektor eller daghemsföreståndare. Resultaten av utvärderingen ska fungera som ett instrument för verksamhetens interna utveckling och vid behov leda till justeringar av verksamhetsidé och arbetsrutiner. Uppföljningen och utvärderingen syftar alltså till att synliggöra resultat och ge underlag för eventuella förändringar. Det är inte bara fråga om att kontrollera hur ansvaret fullföljts utan en fråga om hur arbetet ska fortsätta och utvecklas.

Uppföljning och utvärdering av fritidshemsverksamheten är något som behöver utvecklas. Arbetslaget behöver få tid att tillsammans kunna utvärdera, följa upp och utveckla verksamheten. En verksamhet kan inte utvecklas utan att personalen har kontinuerliga möten tillsammans.

16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning

Landskapslag om barnomsorg och grundskola slår fast att verksamheten inom barnomsorgen är ickekonfessionell och barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska beaktas och respekteras i planeringen av verksamheten. Vidare styrs verksamheten också av bestämmelserna om religions- och samvetsfrihet i Finlands grundlag (FFS 731/1999. Landskapsregeringen har tagit fram anvisningar (**ÅLR 2021/3409**) gällande högtider och religiösa evenemang i den allmänna verksamheten inom barnomsorg och grundskola vars syfte är trygga att de kulturella grundrättigheterna och de grundrättigheter som gäller religionsfrihet förverkligas inom barnomsorgen och grundskolan, att främja tolerans och pluralism samt att säkerställa att undervisningen är religiöst och konfessionellt obunden.

Kommunen kan besluta om religiösa evenemang ska ingå i barnomsorgens och grundskolans verksamhet eller om det inte ska göra det. Religiösa evenemang (t.ex. gudstjänster och religiösa morgonsamlingar) är religionsutövning. Om kommunen väljer att religiösa evenemang ska ingå i verksamheterna ska de beskrivas i arbetsplanen. Vid religiösa evenemang och förrättningar ska man ordna alternativ och meningsfull sysselsättning. Den alternativa verksamheten ska med undantag för det religiösa innehållet till sin natur och sina mål vara så lika som möjligt det evenemang i vars ställe verksamheten ordnas. I barnomsorgen ska man också se till att deltagandet eller icke-deltagandet i de religiösa evenemangen inte leder till att barnet stämplas eller till andra menliga följder för barnet. Det väsentliga är att vårdnadshavaren har en faktisk och genuin möjlighet att välja om barnet ska delta i evenemang och förrättningar som innehåller religiösa inslag. Religiösa evenemang och förrättningar ska ordnas separat från den övriga verksamheten. Enheten ska se till att friheten att inte delta i religionsutövning också uppnås i praktiken, till exempel så att de alternativa evenemangen ordnas på en fysiskt annan plats. I synnerhet när man överväger att ordna religiösa evenemang och alternativ verksamhet inom enheten ska man i det praktiska genomförandet försäkra sig om att likabehandlingen av barnen inte äventyras och att inga barn stämplas. Daghemmet ansvarar för barnens säkerhet i alla situationer.

Om religiösa evenemang ordnas så beskrivs här hur man ordnar verksamheten, i enlighet med anvisning (ÅLR 2021/3409) då verksamheten innehåller religiösa evenemang.

Här beskrivs således

- vilka religiösa evenemang som ordnas
- vilken alternativ verksamhet som ordnas
- hur man säkerställer att vårdnadshavaren har en faktisk och genuin möjlighet att välja om eleven ska delta i evenemang och förrättningar som innehåller religiösa inslag
- hur man ser till att deltagandet eller icke-deltagandet i de religiösa evenemangen inte leder till att barnet stämplas eller till andra menliga följder för barnet